

دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی

گروه اقتصاد

پایان نامه:

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته علوم اقتصادی

عنوان:

بررسی تاثیر توسعه مالی بر بهره وری کل عوامل (مطالعه موردی ایران طی دوره ۱۳۸۶-۱۳۴۰)

استاد راهنما:

دکتر ابوالفضل شاه آبادی

استاد مشاور:

دکتر محمد حسن فطرس

پژوهشگر:

پریسا فعلی

بهمن ماه ۱۳۸۹

دانشگاه بوعلی سینا

مشخصات رساله/پایان نامه تحصیلی

عنوان:

بررسی تاثیر توسعه مالی بر بهره وری کل عوامل (مطالعه موردی ایران طی دوره ۱۳۸۶-۱۳۴۰)

نام نویسنده: پریسا فعلی

نام استاد/اساتید راهنما: ابوالفضل شاه آبادی

نام استاد/اساتید مشاور: محمدحسن فطرس

دانشکده: اقتصاد و علوم اجتماعی

گروه آموزشی: اقتصاد

رشته تحصیلی: اقتصاد

گرایش تحصیلی: علوم اقتصادی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

تاریخ تصویب: مهر ماه ۸۸

تاریخ دفاع: بهمن ماه ۸۹

تعداد صفحات: ۱۰۰

چکیده:

رشد و توسعه در همه زمینه های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی از اهداف و آرمانهای هر کشوری است و برنامه ریزان و کارگزاران هر کشور می کوشند عواملی را که بسترساز این زمینه ها هستند شناسایی کرده و توسعه می دهند. امروزه در اقتصادهای درحال توسعه و توسعه یافته، بهره وری کل عوامل به اولییتی ملی تبدیل شده است، زیرا ادامه حیات اقتصادی کشورها، رشد اقتصادی و افزایش بهبود سطح زندگی افراد یک جامعه وابسته به ارتقای بهره وری کل عوامل است. بنابراین این مطالعه به ارزیابی نقش توسعه بازارهای مالی بر رشد بهره وری کل عوامل تولید (TFP) ایران در طول سالهای ۱۳۴۰ تا ۱۳۸۶ می پردازد. در این تحقیق با استفاده از روش آماری تحلیل عاملی، شاخصهای متعدد (۸ شاخص استخراج شده از سیستم بانکی) را به یک شاخص جامع که بیانگر توسعه مالی است تبدیل کرده و با استفاده از تابع رگرسیون رابطه آن را با رشد بهره وری کل عوامل به دست می آوریم. نتایج این تحقیق نشان می دهد بین توسعه مالی و رشد بهره وری کل عوامل رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. هم چنین براساس نتایج تخمین می توان بیان داشت ضریب متغیر شدت سرمایه، بازبودن تجاری و نرخ ارز واقعی اثر مثبت و معنادار، ضریب متغیر رابطه مبادله و متغیر موهومی انقلاب اثر منفی و معناداری بر بهره وری کل عوامل می گذارد.

JEL Classification:G10,O47,O16,C32

واژه‌های کلیدی: توسعه مالی، رشد بهره وری کل عوامل، روش تحلیل عاملی، سیستم بانکی ایران.

همه امتیازهای این پایان نامه به دانشگاه بوعلی سینا تعلق دارد. در صورت استفاده از تمام یا بخشی از مطالب پایان نامه در مجلات، کنفرانس ها و یا سخنرانی ها، باید نام دانشگاه بوعلی (یا استاد یا اساتید راهنمای پایان نامه) و نام دانشجو با ذکر ماخذ و ضمن کسب مجوز کتبی از دفتر تحصیلات تکمیلی دانشگاه ثبت شود. در غیر این صورت مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب:

صفحه

فصل اول: کلیات تحقیق.....	۱
۱-۱ مقدمه.....	۲
۲-۱ تعریف مسئله و بیان نکات اصلی.....	۳
۳-۱ اهمیت و ضرورت انجام پژوهش.....	۷
۴-۱ فرضیات تحقیق.....	۸
۵-۱ اهداف تحقیق.....	۸
۶-۱ روش انجام تحقیق.....	۹
۷-۱ محدودیت ها و موانع تحقیق.....	۹
فصل دوم: چهارچوب نظری و پیشینه تحقیق.....	۱۰
۲-۱ مقدمه.....	۱۱
۲-۲ مبانی نظری.....	۱۲
۲-۲-۱ تعاریف و مفاهیم بهره وری.....	۱۲
۲-۲-۲ دیدگاههای فکری توسعه مالی.....	۱۴
۲-۲-۳ نظریه های واسطه های مالی.....	۱۴
۲-۲-۴ عملکرد واسطه های مالی.....	۱۸
۲-۲-۵ مقایسه سیستمهای مالی و مرور مزایا و معایب آنها.....	۱۹
۲-۲-۶ توسعه مالی و بهره وری کل عوامل.....	۲۲
۲-۲-۷ توسعه مالی و نوآوری های تکنولوژی.....	۲۴

۲۷	۳-۲ مطالعات تجربی.....
۲۷	۳-۲-۱ مطالعات خارجی.....
۳۸	۳-۲-۲ مطالعات داخلی.....
۴۱	۴-۲ نتیجه گیری.....
۴۲	فصل سوم: روش تحقیق و ارائه مدل.....
۴۳	۳-۱ مقدمه.....
۴۴	۳-۲ تصویری از بهره وری در جهان و مقایسه با ایران.....
۴۶	۳-۳ چگونگی محاسبه ی بهره وری کل عوامل در ایران.....
۴۸	۳-۴ شاخص های توسعه مالی.....
۵۱	۳-۵ بررسی ابعاد مختلف نظام مالی در جهان.....
۵۱	۳-۶ بررسی ابعاد نظام مالی ایران.....
۵۲	۳-۶-۱ سیستم بانکی ایران.....
۵۷	۳-۷ عوامل مهم تعیین کننده بهره وری کل عوامل ایران.....
۶۷	۳-۸ نتیجه گیری فصل سوم.....
۵۶	فصل چهارم: تحلیل داده ها و تخمین مدل.....
۵۷	۴-۱ مقدمه.....
۵۷	۴-۲ بررسی نتایج تجربی مدل بهره وری کل عوامل تولید ایران.....
۵۸	۴-۳ مانایی، انباشتگی و هم انباشتگی سربهای زمانی تحقیق.....
۶۱	۴-۳-۱-۱ آزمون هم انباشتگی رگرسیون.....
۶۱	۴-۴ چگونگی استفاده از شاخصهای توسعه مالی.....

- ۴-۵- همبستگی بین شاخصهای متغیر توسعه مالی در تحقیق..... ۶۱
- ۴-۶- کاهش شاخصهای توسعه مالی..... ۶۴
- ۴-۷- شاخص توسعه مالی برگرفته از روش تحلیل عاملی..... ۶۵
- ۴-۸- تخمین مدل با استفاده از شاخص توسعه مالی برگرفته از تحلیل عاملی..... ۶۷
- ۴-۹- تخمین مدل..... ۶۸
- ۴-۱۰- آزمون خودهمبستگی..... ۶۹
- ۴-۱۱- آزمون نرمال بودن باقیمانده ها..... ۷۳
- ۴-۱۲- آزمون تشخیص ناهمسانی واریانس..... ۷۴
- ۴-۱۳- آزمون فرم تابعی مدل..... ۷۶
- ۴-۱۴- تخمین معادله..... ۷۷
- ۴-۱۵- نتیجه گیری..... ۸۵
- فصل پنجم: جمع بندی و پیشنهادات..... ۸۷
- ۵-۱- مقدمه..... ۸۸
- ۵-۲- جمع بندی..... ۸۸
- ۵-۳- پیشنهادات..... ۹۱
- منابع..... ۹۲

فصل سوم:

جدول (۱-۳): تعدادی از شاخصهای پولی و اعتباری سیستم بانکی..... ۵۳

جدول (۲-۳): تعدادی دیگر از شاخصهای پولی و اعتباری سیستم بانکی..... ۵۵

جدول (۳-۳): متغیرهای موثر بر بهره وری کل عوامل..... ۵۹

فصل چهارم:

جدول (۱-۴): نتایج آزمون ریشه واحد برای شاخص های تحقیق..... ۵۹

جدول (۲-۴): نتایج آزمون ریشه واحد برای شاخص های تحقیق پس از تفاضل گیری

مرتبه اول..... ۶۰

جدول (۳-۴): آزمون هم انباشتگی..... ۶۱

جدول (۴-۴): ضرایب همبستگی شاخص های توسعه مالی..... ۶۳

جدول (۵-۴): تغییرات هر یک از مولفه های اصلی برای ۴ عامل..... ۶۶

جدول (۶-۴): تغییرات هر یک از مولفه های اصلی برای ۳ عامل..... ۶۶

جدول (۷-۴): نتایج تحلیل عاملی شاخص توسعه مالی به روش مولفه های اصلی

برای ۴ عامل..... ۶۷

جدول (۸-۴): نتایج تحلیل عاملی شاخص توسعه مالی به روش مولفه های اصلی

برای ۳ عامل..... ۶۷

جدول (۹-۴): نتایج آزمون ریشه واحد برای سری زمانی توسعه مالی بر گرفته از

تحلیل عاملی برای ۴ عامل..... ۶۸

جدول (۱۰-۴): نتایج آزمون ریشه واحد برای سری زمانی توسعه مالی بر گرفته از

- ۶۸.....تحلیل عاملی برای ۳ عامل.....
- ۷۲.....جدول (۴-۱۱): آزمون بریوش-گادفری.....
- ۷۵.....جدول (۴-۱۲): آزمون ناهمسانی واریانس.....
- ۷۶.....جدول (۴-۱۳): آزمون وایت.....
- ۷۷.....جدول (۴-۱۴): آزمون رمزی.....
- ۸۳.....جدول (۴-۱۵): تخمین معادله.....

فهرست نمودارها

صفحه

نمودار (۱-۴): نمودار باقیمانده ها.....۷۳

نمودار (۲-۴): آزمون نرمال بودن باقیمانده ها.....۷۴

فصل اول:

کلیات تحقیق

۱-مقدمه:

در دنیای پیشرفته امروزی رشد و توسعه در همه زمینه های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی از اهداف و آرمانهای هر کشوری است و برنامه ریزان و کارگزاران هر کشور می کوشند عواملی را که بسترساز این زمینه ها هستند شناسایی کرده و توسعه دهند. امروزه در اقتصادهای درحال توسعه و توسعه یافته، بهره وری کل عوامل به اولویتی ملی تبدیل شده است، زیرا ادامه حیات اقتصادی کشورها، رشد اقتصادی و افزایش بهبود سطح زندگی افراد یک جامعه وابسته به ارتقای بهره وری کل عوامل است. افزایش بهره وری کل عوامل منجر به

افزایش رشد اقتصادی و کنترل نرخ تورم، افزایش قدرت رقابت اقتصادی، افزایش درآمد سرانه، کاهش هزینه‌ها، افزایش سودآوری، استفاده بهینه از منابع، افزایش تولید ناخالص ملی و... می‌شود.

بهره‌وری مفهومی است که استفاده صحیح از امکانات برای حصول به نتیجه‌ای بهتر و مطلوب‌تر را مطرح می‌کند، نگرشی است که در آن بهبود مداوم فعالیت‌ها و امروز بهتر از دیروز و فردای بهتر از امروز را در نظر دارد، فرهنگ هوشمند تصمیم‌گیری و خردمندانه عمل کردن است.

حال با توجه به نکاتی که بیان شد هدف بدست آوردن راه‌هایی است که با توسل به آن بتوانیم به رشد بهره‌وری کل عوامل در جامعه دست یابیم و این‌جا است که این سوال مطرح می‌شود چه عواملی بسترساز بهبود بهره‌وری کل عوامل در جامعه می‌باشد؟ این پرسش مدت‌ها است اذهان بسیاری از دانشمندان علوم اقتصادی را به خود جلب کرده و پاسخ‌های متعددی به این پرسش داده شده است یکی از پاسخ‌های داده شده به این پرسش توسعه بازارهای مالی است که موضوع مورد نظر در این تحقیق می‌باشد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد توسعه مالی محرک اصلی بهبود بهره‌وری کل عوامل در کشورها می‌باشد. حال باید عواملی را که بسترساز توسعه مالی می‌باشند را بشناسیم. در این فصل ابتدا به بررسی بازارهای مالی می‌پردازیم و سپس به ضرورت انجام این پژوهش پرداخته و در آخر فرضیات، اهداف، روشها و محدودیت‌های موجود را بررسی می‌کنیم.

۱-۲ تعریف مسأله و بیان نکات اصلی:

بهره‌وری کل عوامل مفهومی جامع و به معنای استفاده کارا و اثربخش از منابع تولید برای بدست آوردن بیشترین و بهترین خروجی (محصول) ممکن است. علت اصلی که لزوم توجه به بهره‌وری کل عوامل را ایجاد می‌کند محدودیت منابع طبیعی و فزونی تقاضا نسبت به عرضه است. ارتقای بهره‌وری کل عوامل بر پدیده‌های اصلی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی جامعه مانند کاهش تورم، افزایش سطح رفاه عمومی، افزایش سطح اشتغال و

توان رقابت سیاسی و مانند اینها تاثیرات وسیعی دارد. در حال حاضر تقریباً "تمامی کشورهای توسعه یافته و بسیاری از کشورهای در حال توسعه موفق، سرمایه گذاری های زیادی را در جهت ارتقای بهره وری کل عوامل در سطوح ملی، منطقه ای، بخشی، موسسات، سازمان ها و حتی افراد انجام داده، و رشد و توسعه روزافزون خود را مرهون توجه و نگرش صحیح به این مسئله می دانند.

مهمترین تنگنانهایی که در حال حاضر در بیشتر فعالیتهای اقتصادی جلب نظر می کند، کمبود منابع تولیدی شامل نیروی انسانی متخصص و ماهر و همچنین منابع فیزیکی و مالی است. تخصیص بهینه منابع تولیدی بین بخش های مختلف اقتصادی ایران در شرایطی که تمام نیازهای فعلی این بخش ها با عوامل و منابع تولید موجود امکان پذیر نیست، از اهمیت به سزایی برخوردار است. در چنین شرایطی، بهره گیری موثر از عوامل کمیاب و محدود و دستیابی به رشد سریع فعالیت های اقتصادی و صنعتی تابع توجه اساسی به ارتقای سطح بهره وری عوامل تولید است. از جمله عواملی که به نظر می رسد بر بهره وری کل عوامل موثر باشد، توسعه بازارهای مالی می باشد.

در اقتصاد ایران نیز، بر اساس سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران، که باید در سال ۱۴۰۴ هجری شمسی به قدرت اول اقتصادی و علمی منطقه تبدیل شود، به موضوعاتی مانند رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقاء نسبی سطح درآمد سرانه با تاکید بر تولید علم، برخورداری از دانش پیشرفته، توانایی در تولید علم و فناوری و تعامل سازنده و موثر با دیگر کشورها پرداخته است و همچنین برای تحقق بخشیدن به این اهداف، یعنی تحول از یک اقتصاد نهاده و سرمایه محور به یک اقتصاد دانش محور، بطور روشن و شفاف به ارتقاء بهره وری کل عوامل و رسیدن به متوسط رشد سالانه تولید ناخالص داخلی هشت درصدی تاکید شده است. این میزان رشد سالانه اقتصاد ملی باید از سه محل رشد نیروی کار، رشد انباشت سرمایه و ارتقای بهره وری کل عوامل حاصل شود که سهم رشد بهره وری کل عوامل تولید بطور متوسط ۲.۵ درصد از ۸ درصد رشد اقتصادی

است. برای مثال در برنامه چهارم توسعه، می بایستی ۳۱/۳ درصد از رشد اقتصادی کشور از محل ارتقاء بهره وری کل عوامل تامین شود. بنابراین می توان ادعا کرد بدون ارتقای بهره وری کل عوامل و بدون تحقق سهم سالانه دو و نیم درصدی از کانال رشد بهره وری کل عوامل از هشت درصد رشد اقتصادی، دستیابی به اهداف سند چشم انداز، امری ناممکن خواهد بود.

همچنین باید خاطر نشان ساخت کشورهایی که توسعه اقتصادی را هدف خود قرار داده اند، لزوماً از مسیر توسعه مالی^۱ نیز عبور کرده اند. یک ویژگی مشترک همه کشورهایی که به بهره وری کل عوامل بالا و پایدار دست یافته اند، وجود بخش خصوصی توانمند و قابل اعتنا می باشد. در تمام این کشورها بخش خصوصی و غیردولتی بدون همراهی و همگامی بازارهای مالی توان ظاهر شدن ندارند. زیرا از آغاز، اقتصاددانان توسعه وجود و انباشت سرمایه^۲ را شرط لازم اما نه کافی برای رسیدن به اهداف توسعه ای می دانند و بر فقدان انباشت سرمایه فیزیکی به عنوان یکی از علتهای توسعه نیافتگی تأکید می کنند. (محمودی ازندریانی ۱۳۸۷) در سراسر تاریخ اندیشه اقتصادی، انباشت سرمایه به عنوان تجویز روشهای پیچیده تر تولید و بهره وری بیشتر و ایجاد یک جریان آتی اضافی درآمد برای جامعه بیان شده است. همواره فکرها و خلاقیتهای جدید با پشتوانه و حمایت سرمایه های فیزیکی امکان بروز و ظهور یافته اند و به کالاها و خدمات محسوس تبدیل گشته اند و اگر پشتوانه سرمایه نبود چه بسا هیچگاه از حد یک فکر و نظر خارج نمی شدند. مطالعات بسیاری نشان می دهد در صورت نبود سرمایه، توسعه اقتصادی با مشکلات جدی مواجه می شود و می توان اینگونه بیان کرد در کشورهای

^۱ - توسعه مالی فرایندی است که طی آن افراد جامعه قابلیت دسترسی ارزان قیمت به ابزارها، خدمات، بازارها و واسطه های مالی را پیدا می کنند و در یک بازار مالی توسعه یافته، اصول آزادی انتخاب و شفافیت اطلاعات به درستی رعایت می شود و عرضه کنندگان و تقاضا کنندگان خدمات مالی، می توانند در کمال آزادی و آگاهی خدمت مورد نظر خود را بخرند و یا بفروشند. (لوین ۲۰۰۴) و شاخص های توسعه مالی عبارتند از: نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی، نسبت شبه پول به نقدینگی، نسبت شبه پول به تولید ناخالص داخلی، نسبت سپرده های غیر دولتی به تولید ناخالص داخلی، نسبت بدهیهای بخش غیر دولتی به دارایی های داخلی سیستم بانکی، نسبت بدهیهای بخش غیر دولتی به تولید ناخالص داخلی، نسبت بدهیهای بخش غیر دولتی به مجموع بدهیهای بخش دولتی و غیر دولتی و نسبت دارایی های بانکهای تجاری و تخصصی به کل دارایی های سیستم بانکی.

در حال توسعه، یکی از مشکلات اصلی برای توسعه اقتصادی کمبود سرمایه است. ولی به راستی انباشت سرمایه یا به عبارتی سرمایه گذاری به چه طریقی صورت می گیرد؟ جواب به این پرسش و بحث و بررسی درباره آن قسمتی از مطالعات مربوط به اقتصاد توسعه را شامل می شود.

روشن است بین انباشت سرمایه و پس انداز رابطه بسیار نزدیکی وجود دارد و می توان بیان کرد اساساً هر دو مقداری واحدند که از دو زاویه مختلف مورد توجه قرار می گیرند. در واقع پس انداز درآمدی است که به مصرف نرسیده است ولی با وجود این ارتباط نزدیک بین پس انداز و سرمایه گذاری باید توجه داشت که پس انداز به صورت ذاتی با سرمایه گذاری متفاوت است. پس انداز به صورت بالقوه می تواند سرمایه گذاری شود ولی هنوز به فعلیت نرسیده است. در اینجاست که بحث بازارها و واسطه های مالی^۱ به میان می آید. واسطه ها و بازارهای مالی هستند که سرمایه گذاری بالقوه (پس انداز) را به سرمایه گذاری واقعی تبدیل می کنند و در واقع فرایند تجهیز سرمایه را انجام می دهند

به مجموعه ابزارها، نهادها و بازارهای مالی، نظام مالی^۲ می گویند که نقش اساسی در تجهیز سرمایه ملی دارند. نظام مالی یکی از ارکان اساسی در فرآیند رشد و توسعه اقتصادی به شمار می آید که درک عمیق از عوامل مؤثر بر بهره وری کل عوامل، وابسته به شناخت بیشتر نظام مالی و کارکردهای آن و همچنین اثر آن بر روی بهره وری کل عوامل است. چنانچه بازار مالی بتواند به وظایف اصلی خود در مورد کاهش هزینه اطلاع رسانی، تسهیل مبادلات، بررسی دقیق تر هزینه ها، تأمین سرمایه برای فعالیتهای نوآورانه، ایجاد بستر مناسب برای پس انداز کردن و ایجاد منبع مناسب برای تأمین وجوه سرمایه گذاری عمل نماید منجر به افزایش بهره وری کل عوامل خواهد شد. به عبارت دیگر چگونگی تأثیر توسعه مالی بر بهره وری کل عوامل به نقش واسطه های مالی در ارزیابی و برآورد توان کارفرمایان و بنگاههایی که اقدام به نوآوری می کنند، بستگی مستقیم دارد.

^۱ - Financial Intermediation

^۲ - Financial System

تجهیز منابع جهت برآوردن نیازهای مالی در تنوع بخشیدن داراییها، کاهش ریسک و بالاخره پیش بینی سود انتظاری که فعالین اقتصادی در اثر بهره گیری از فناوری جدید حاصل از فعالیتهای نوآورانه به دست می آورد، می تواند زمینه های مناسب جهت افزایش بهره وری کل عوامل را فراهم آورد. در واقع یک نظام مالی توسعه یافته به آسانی امکان پس انداز کردن همراه با سودآوری مناسب را برای کسانی که قدرت کارآفرینی پایین و خطرگریزی بالا دارند فراهم می کند، در همان حال که امکان سرمایه گذاری کردن همراه با هزینه مناسب را برای کارآفرینان و افرادی که خطرپذیر هستند، مهیا می سازد.

به نظر می رسد بازار مالی توسعه یافته و هماهنگ با بخش واقعی اقتصاد که در آن عمل نقل و انتقال وجوه و پس اندازها بین تقاضاکنندگان و عرضه کنندگان به راحتی انجام شود، لازمه یک اقتصاد توسعه یافته است و یا به عبارت دیگر از مهمترین راههای تحقق یک نظام اقتصادی کارا، وجود یک بخش مالی توسعه یافته به عنوان مکمل بخش واقعی اقتصاد است. بنابراین مشخص است توسعه مالی با توانمند سازی بخش خصوصی نیز می تواند بر بهره وری کل عوامل تأثیر مثبت بگذارد. لذا درک عمیق از عوامل موثر بر بهره وری کل عوامل، وابسته به شناخت بیشتر نظام مالی و کارکردهای آن است. به بیان دیگر در صورت شناخت علمی نسبت به نقش توسعه مالی بر بهره وری کل عوامل می توان در راستای تحقق اهداف سند چشم انداز بیست ساله گام برداشت. لذا هدف این مطالعه بررسی نقش توسعه مالی بر بهره وری کل عوامل اقتصاد ایران طی دوره ۱۳۸۵-۱۳۴۰ می باشد.

۱-۳ اهمیت و ضرورت انجام پژوهش:

امروزه بهره وری کل عوامل هدف ملی است که بهبود آن منشا اصلی رشد و توسعه اقتصادی به شمار می رود. ارتقای بهره وری کل عوامل بر مولفه های اقتصادی از جمله رشد مستمر و باثبات اقتصادی، افزایش قدرت رقابت پذیری، کاهش تورم، افزایش سطح رفاه عمومی و... تأثیر به سزایی دارد. (گلرد ۱۳۸۷) مطالعات تجربی

انجام شده از جمله توسط کو، هلپمن و هافمستر (۱۹۹۴، ۱۹۹۵، ۱۹۹۷، ۱۹۹۹، ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹) بیان می دارند بخش قابل توجهی از رشد اقتصادی کشورهای توسعه یافته و تازه صنعتی شده ناشی از رشد بهره وری کل عوامل می باشد. در حالیکه رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه از جمله ایران متکی به رشد نیروی کار و رشد سرمایه فیزیکی می باشد. (شاه آبادی ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۴، ۱۳۸۶ و ۱۳۸۸) بنابراین جهت حرکت از اقتصاد نهاده محور و سرمایه محور به اقتصاد دانش محور باید سازوکاری فراهم نمود تا سهم رشد بهره وری کل عوامل در رشد اقتصادی افزایش یابد.

از طرف دیگر، با توجه به اینکه وظایف اصلی بازار مالی کاهش هزینه اطلاع رسانی، تسهیل مبادلات، بررسی دقیق تر هزینه ها، تأمین سرمایه برای فعالیتهای نوآورانه، ایجاد بستر مناسب برای پس انداز کردن و ایجاد منبع مناسب برای تأمین وجوه سرمایه گذاری می باشد. همچنین تجهیز منابع جهت برآوردن نیازهای مالی در تنوع بخشیدن داراییها، کاهش ریسک و بالاخره پیش بینی سود انتظاری که فعالیتهای اقتصادی در اثر بهره گیری از فناوری جدید حاصل از فعالیتهای نوآورانه به دست می آورد، می تواند زمینه های مناسب جهت افزایش بهره وری کل عوامل را فراهم آورد. در واقع یک نظام مالی توسعه یافته به آسانی امکان پس انداز کردن همراه با سودآوری مناسب را برای کسانی که قدرت کارآفرینی پایین و خطرگریزی بالا دارند فراهم می کند، در همان حال که امکان سرمایه گذاری کردن همراه با هزینه مناسب را برای کارآفرینان و افرادی که خطرپذیر هستند، مهیا می سازد.

بنابراین از یک سو بهره وری کل عوامل به عنوان مهمترین عامل جهت دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی مستمر و با ثبات اقتصادی، افزایش قدرت رقابت پذیری و... محسوب می شود و از سوی دیگر رشد اقتصادی ایران بیشتر متکی به رشد نیروی کار و رشد سرمایه فیزیکی می باشد (شاه آبادی ۱۳۸۶)، لذا جهت افزایش سهم رشد بهره وری کل عوامل در رشد اقتصادی ایران و دستیابی به رشد اقتصادی درون زا و پایدار در راستای تحقق

اهداف سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران نیازمند شناخت علمی نقش توسعه بازارهای مالی بر بهره وری کل عوامل اقتصاد ایران می باشیم.

۴-۱ فرضیات تحقیق:

- توسعه مالی بر بهره وری کل عوامل اقتصاد ایران اثر مثبت دارد.

۵-۱ اهداف تحقیق:

هدف این مطالعه بررسی نقش و تاثیر توسعه مالی بر بهره وری کل عوامل اقتصاد ایران به منظور تحقق اهداف سند چشم انداز بیست ساله و برنامه های آتی توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از یک سو و کاهش نقش رشد عامل نیروی کار و موجودی سرمایه فیزیکی در رشد اقتصادی و افزایش نقش رشد بهره وری کل عوامل در رشد اقتصادی از سوی دیگر می باشد، به بیان دیگر این مطالعه به بررسی تاثیر توسعه مالی بر بهره وری کل عوامل اقتصاد ایران پرداخته تا بتوان با شناخت دقیق تر به نقش توسعه مالی بر بهره وری کل عوامل به سیاست گذاران اقتصادی ارائه طریق نمود.

۶-۱ روش انجام تحقیق:

این تحقیق یک تحقیق تحلیلی توصیفی است و به دنبال بررسی تاثیر مولفه توسعه مالی بر بهره وری کل عوامل اقتصاد ایران طی دوره زمانی (۱۳۴۰-۱۳۸۵) می باشد. لذا به منظور آزمون اثر توسعه مالی بر بهره وری کل عوامل در ایران، از نرم افزارها و روشهای متداول اقتصادسنجی استفاده می گردد. هم چنین به منظور تهیه آمار و اطلاعات مورد نیاز در این تحقیق از اطلاعات مستند مرکز آمار ایران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران استفاده می گردد.

۷-۱- محدودیت ها و موانع تحقیق

بزرگترین محدودیت تحقیق و پژوهش در کشور بخصوص در رابطه با پژوهش‌های علوم انسانی، عدم شفافیت در بازار اطلاعات است. انجام این مطالعه نیز در گردآوری اطلاعات مورد نیاز دچار این مشکل بوده است. همچنین وزارتخانه‌ها و سازمانهای ذیربط نیز چنانچه آماری داشتند نیز از ارائه آن خودداری می‌کنند.